

Straatsburg, 19.10.2021
COM(2021) 645 final

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ
VAN DE REGIO'S**

Werkprogramma van de Commissie voor 2022

Europa samen sterker maken

1. Europa samen sterker maken

“Maar ik geloof dat op momenten waarop je op de proef wordt gesteld, je ware geest – je ziel – naar boven komt.” – voorzitter van de Europese Commissie Ursula von der Leyen, toespraak over de Staat van de Unie, 15 september 2021

Onze Unie herstelt zich van een ongekeerde crisis. Geconfronteerd met een reeks ontwrichtende mondiale gebeurtenissen hebben wij laten zien dat wij, door samen, verenigd en met grote ambitie op te treden, met succes de zwaarste uitdagingen kunnen aangaan en resultaten voor de Europese burgers kunnen boeken.

De Europese Commissie heeft snel gereageerd op de uitdagingen. Zij nam bijvoorbeeld maatregelen om de COVID-19-pandemie te bestrijden en de gevolgen van de klimaatverandering en de crisis in de natuur aan te pakken, zorgde ervoor dat mensen uit de voeten kunnen in een steeds digitalere wereld en bepaalde haar positie tegenover een nieuwe mondiale geopolitieke realiteit. Daarmee hebben wij de nodige bouwstenen bijgedragen voor een betere toekomst. Dit alles gebeurde in overeenstemming met onze ambitieuze en transformatieve agenda voor de zes grote ambities.

Het werkprogramma van dit jaar zal ons in staat stellen onze dynamiek te behouden en de volgende stappen in dit proces te zetten, met bijzondere aandacht voor de jonge generatie dankzij het voorgestelde **Europees Jaar van de jeugd 2022**¹.

In het afgelopen jaar presenteerde de Commissie haar innovatieve pakket “Fit for 55” waarmee zij de in de baanbrekende klimaatwet overeengekomen doelstellingen op een economisch duurzame en sociaal rechtvaardige manier wil verwezenlijken. Uit het recente verslag over de opwarming van de aarde van de Intergouvernementele Werkgroep inzake klimaatverandering van de VN blijkt eens te meer dat wij geen tijd meer te verliezen hebben; de komende COP 26 in Glasgow en COP 15 in Kunming zullen in dit verband cruciale momenten zijn die laten zien dat de klimaat- en biodiversiteitscrises intrinsiek met elkaar verbonden zijn. De recente hoge energieprijzen bevestigen eveneens dat het nodig is dat er een schone transitie komt en de afhankelijkheid van de EU van fossiele brandstoffen wordt verminderd.

Wij hebben ook ons ambitieuze visie ontvouwd om Europa tegen 2030 mensgericht en digitaal zelfstandig te maken, met een digitaal kompas om deze ambitie werkelijkheid te maken. Deze visie omvat het voorstel voor regels voor een veilig en beveiligd internet en een gemeenschappelijke digitale identiteit in Europa. Wij hebben het actieplan voor de Europese pijler van sociale rechten aangenomen en een reeks sociale doelstellingen voor 2030 voorgesteld, die de EU-leiders tijdens de sociale top van Porto hebben onderschreven. Om de gelijkheid binnen de Europese Unie verder te versterken, hebben wij maatregelen voorgesteld om racisme en discriminatie op grond van geslacht en seksuele gerichtheid krachtiger te

¹ Wij zullen ook een jongerenactieplan presenteren in het kader van het externe optreden van de EU.

bestrijden en tegelijkertijd onze inspanningen opgevoerd om burgers met een handicap in staat te stellen volop aan de samenleving deel te nemen. Wij hebben ook krachtige maatregelen genomen om de rechtsstaat te handhaven en te versterken, de kernwaarden van onze Unie te beschermen en de democratische veerkracht te versterken, zoals uiteengezet in het actieplan voor de Europese democratie.

Dit alles gebeurde in de schaduw van de pandemie, die maatregelen op ongeken­de schaal vereiste, zowel om de gezondheid van de burgers te beschermen als om de bredere sociaal-economische gevolgen tot een minimum te beperken. In totaal heeft de Commissie als onmiddellijke reactie meer dan 2 326 maatregelen genomen. Onze succesvolle vaccin­strategie heeft de Unie geholpen om 4,6 miljard doses COVID-19-vaccins veilig te stellen en de doelstelling te halen om tegen het einde van de zomer 70 % van de volwassen bevolking van de EU volledig te hebben gevaccineerd. De EU was ook de drijvende kracht achter de wereldwijde respons op COVID-19 en heeft een cruciale bijdrage geleverd aan de COVAX-faciliteit.

Om ervoor te zorgen dat wij beter voorbereid zijn op toekomstige pandemieën, hebben wij onze inspanningen opgevoerd om een echte Europese gezondheidsunie tot stand te brengen. Wij hebben maatregelen genomen om de veilige heropening van Europa te ondersteunen, onder meer via het digitaal EU-covidcertificaat, waarover in recordtijd overeenstemming werd bereikt en dat nu door miljoenen mensen wordt gebruikt.

Wij hebben samen met de lidstaten de sociale en economische gevolgen van de pandemie aangepakt door middel van een reeks ambitieuze, verstrekkende programma's en instrumenten. De gecombineerde slagkracht van de langetermijnbegroting van de Unie en NextGenerationEU zal met 2 018 biljoen EUR onze economie een impuls geven en Europa na COVID-19 nieuw leven inblazen zodat het groener, eerlijker, digitaal en veerkrachtiger is. Door de activering van de algemene ontsnappingsclausule van het stabiliteits- en groeipact en het tijdelijke staatssteunkader konden de lidstaten de economie ondersteuning bieden ten belope van 6,6 % van het bbp in 2020 en 7,1 % van het bbp in 2021. Dit heeft bijgedragen tot het waarborgen van de stabiliteit en het krachtige economische herstel. Wij zullen ervoor zorgen dat de EU-begroting moet worden besteed in overeenstemming met de beginselen van goed financieel beheer en dat daarbij de financiële belangen van de EU volledig in acht worden genomen. Daarnaast hebben wij tot dusver 21 miljard EUR aan middelen voor het cohesiebeleid gemobiliseerd om noodhulp te verlenen aan de gezondheidssector en banen te beschermen, terwijl de 50 miljard EUR in het kader van React-EU als overbrugging naar de herstel­instrumenten heeft gefungeerd.

Wij plukken nu al de vruchten van onze inzet voor het herstel van Europa. NextGenerationEU is goed voor meer dan 800 miljard EUR. De faciliteit voor herstel en veerkracht, die de kern van dit instrument vormt, biedt ons nu de kans om de weg vrij te maken voor een duurzaam en inclusief herstel. Het transformerende effect van de faciliteit zal de komende jaren blijven doorwerken en toenemen naarmate hervormingen en investeringen worden gerealiseerd, met volledige inachtneming van de grondrechten en de fundamentele waarden van de EU.

Het afgelopen anderhalf jaar heeft ons veel geleerd, onder meer dat het niet volstaat om een crisis van deze omvang alleen maar te boven te komen. Wij moeten er juist sterker en veerkrachtiger uit tevoorschijn komen en onze economieën op een pad van duurzame groei brengen. Wij moeten de maatregelen uitvoeren die wij het afgelopen jaar zijn overeengekomen. En wij moeten de komende jaren extra publieke en private investeringen in de hele Unie en hervormingen stimuleren om de dubbele groene en digitale transitie te doen slagen.

De Commissie heeft haar toezegging gestand gedaan om de mondiale leidersrol van de Unie te versterken, onder meer wat betreft de respons op de pandemie, klimaatactie en biodiversiteit, de bevordering van een sterke, open en eerlijke handelsagenda en de handhaving van de op regels gebaseerde wereldorde. Wij hebben de betrokkenheid van de EU bij de Westelijke Balkan vergroot en de partnerschappen met onze burens in het oosten en het zuiden versterkt door middel van ambitieuze economische en investeringsplannen. Dat geldt ook voor Afrika.

Daarnaast hebben wij een nieuwe EU-VS-agenda voor wereldwijde verandering opgesteld, zijn wij een genuanceerd, robuust beleid ten aanzien van China blijven voeren en hebben wij onze aanpak ten aanzien van Rusland geconsolideerd, een constructieve en realistische agenda met Turkije ontwikkeld en strategieën voorgesteld om multilaterale samenwerking en humanitair optreden nog doeltreffender te maken.

In die geest presenteren wij vandaag ons werkprogramma voor 2022. Dat programma toont aan dat wij vastbesloten zijn om sterker dan voorheen uit de pandemie te komen, de dubbele groene en digitale transitie te versnellen en een eerlijkere, veerkrachtigere en hechtere samenleving tot stand te brengen, in overeenstemming met de Agenda 2030 van de VN en de Overeenkomst van Parijs. Wij roepen het Europees Parlement en de Raad op snel overeenstemming te bereiken over belangrijke wetgevingsvoorstellen. Samen kunnen wij ervoor zorgen dat burgers, bedrijven en belanghebbenden de vruchten kunnen plukken van onze gezamenlijke inspanningen. Tegelijkertijd zullen wij voorstellen doen die aansluiten bij onze toezeggingen, zoals uiteengezet in de volgende paragrafen en de bijlagen² bij dit werkprogramma.

2. Uitvoering van de zes grote ambities

2.1. De Europese Green Deal

De Commissie zal voortgaan om van Europa tegen 2050 het eerste klimaatneutrale continent te maken. Wij zullen een regelgevingskader voorstellen voor de **certificering van de verwijdering van koolstof**, om de uitrol van duurzame koolstofverwijdering op te schalen en om een nieuw bedrijfsmodel te creëren dat beheerders van grond voor dergelijke praktijken

² De plaatsing van een initiatief in de bijlagen bij dit programma verandert niets aan de verantwoordelijkheden die zijn uiteengezet in de opdrachtbrieven die de leden van het college van voorzitter Von der Leyen hebben ontvangen.

beloont. Wij zullen de CO₂-emissienormen voor zware voertuigen herzien en een wetgevingskader opzetten voor de geharmoniseerde meting van de emissies van vervoer en logistiek ter ondersteuning van de overgang naar emissievrije mobiliteit. En wij zullen de EU-regels inzake gefluoreerde broeikasgassen herzien teneinde de uitstoot ervan verder terug te dringen en ervoor zorgen dat de internationale verplichtingen worden nagekomen.

Groene obligaties zullen een steeds belangrijkere rol spelen bij de financiering die nodig is voor het koolstofvrij maken van onze samenleving, als onderdeel van het **investeringsplan voor een duurzaam Europa**.

Wij zullen **follow-up geven aan het actieplan om vervuiling tot nul terug te brengen**, onder meer op het gebied van geïntegreerd waterbeheer, ter bestrijding van stoffen die oppervlakte- en grondwater verontreinigen en ter verbetering van de luchtkwaliteit en de normen op dit gebied in overeenstemming brengen met de aanbevelingen van de Wereldgezondheidsorganisatie. Daarnaast zullen wij maatregelen voorstellen om de toevoeging van microplastics aan producten en het vrijkomen ervan in het milieu te beperken. Wij zullen de uitdagingen op het gebied van duurzaamheid met betrekking tot biologisch afbreekbare en composteerbare kunststoffen aanpakken en vaststellen waar deze stoffen gunstig kunnen zijn voor het milieu. Wij zullen ook de wetgeving inzake indeling, etikettering en verpakking herzien en verder werken aan een gerichte herziening van de Reach-verordening teneinde de gezondheid van de mens en de natuur beter te beschermen.

Naast onze initiatieven voor een duurzaam productbeleid zullen wij de rechten van consumenten versterken op reparatie van producten tegen eerlijke prijzen. Dit zal de nuttige levensduur van goederen verlengen en derhalve **bijdragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen van de circulaire economie**.

De overgang naar schone energie is de beste verzekering tegen prijsschokken zoals die waarmee de Unie thans wordt geconfronteerd. De hoge energieprijzen hebben alleen maar duidelijk gemaakt dat de overgang naar hernieuwbare energiebronnen moet worden versneld. Ter ondersteuning van het in juli 2021 vastgestelde streefcijfer voor hernieuwbare energie zal de Commissie zich inzetten voor goede praktijken voor het verlenen van vergunningen voor hernieuwbare energie en een mededeling publiceren over **zonne-energie**, waarin de nadruk zal liggen op specifieke toepassingen en bestaande belemmeringen zullen worden aangepakt.

Wij zullen **middelen vrijmaken** om te zorgen voor een groene transitie die sociaal en internationaal billijk en rechtvaardig is: naast de middelen uit het Fonds voor een rechtvaardige transitie en het voorgestelde Sociaal Klimaatfonds, die verband houden met de uitbreiding van de koolstofhandel tot vervoer en huisvesting, zullen wij de externe financiering voor biodiversiteit verdubbelen en aanzienlijk bijdragen aan klimaatfinanciering voor minder ontwikkelde landen en de landen die het kwetsbaarst zijn voor de gevolgen van klimaatverandering.

Wij zullen blijven werken aan **groenere en duurzamere landbouw** en ervoor zorgen dat de acties in het kader van de “van boer tot bord”-strategie resultaat hebben. In 2022 zal de

Commissie met de lidstaten samenwerken om ambitieuze nationale strategische plannen overeen te komen waarmee de doelstellingen van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en de Green Deal worden gehaald, en zal zij, als een van haar initiatieven, nieuwe regels voorstellen voor een duurzaam gebruik van pesticiden teneinde de doelstelling van 50 % vermindering op het gebied van pesticiden in het kader van de biodiversiteitsstrategie en de “van boer tot bord”-strategie te verwezenlijken en handelsnormen herzien. Tegelijkertijd zal de Commissie ernaar streven de duurzame landbouwpraktijken op te schalen door koolstoflandbouw te bevorderen, duurzame manieren voor het gebruik van landbouwgrond en het kweken van vis en schaal- en schelpdieren opnieuw te definiëren, en duurzaamheidsindicatoren op bedrijfsniveau beter te monitoren.

2.2. Een Europa dat klaar is voor het digitale tijdperk

De pandemie heeft als een katalysator voor de digitalisering van Europa en de rest van de wereld gediend. De Commissie zal haar **traject naar het digitale decennium** vervolgen zodat de EU tegen 2030 digitaal is getransformeerd. Wij zijn vastbesloten het voortouw te nemen in de wereldwijde wedloop op het gebied van betrouwbare, veilige en mensgerichte technologie. En wij zullen ons inspannen om overeenstemming te bereiken over en uitvoering te geven aan onze voorstellen voor een veilig en beveiligd internet, een Europese digitale identiteit en betrouwbare kunstmatige intelligentie.

De eengemaakte markt blijft de kern vormen van een innovatieve, welvarende en toekomstgerichte Europese economie. Willen het beleid en de handhaving op het gebied van mededinging bijdragen tot een veerkrachtig herstel en de dubbele transitie, dan moeten deze krachtig en doeltreffend zijn. Tegen deze achtergrond is de Commissie begonnen met een herziening van het mededingingsbeleid om ervoor te zorgen dat de verschillende instrumenten geschikt zijn voor het beoogde doel. Wij zullen ook met een **noodinstrument voor de eengemaakte markt** komen om toekomstige verstoringen te helpen voorkomen.

Dat Europa ondanks vele uitdagingen en verstoringen de crisis heeft doorstaan, is grotendeels te danken aan zijn innovatieve vaardigheden, zijn sterke industriële basis en zijn gediversifieerde en concurrerende toeleveringsketens. Binnen een aantal strategische sectoren was Europa echter kwetsbaar vanwege de grote afhankelijkheid van een zeer beperkt aantal leveranciers van buiten de EU, met name wat betreft grondstoffen. Dit blijkt met name duidelijk waar het gaat om halfgeleiders. De levering van de chips die nodig zijn voor de digitale oplossingen van Europa, is een punt van reële zorg geworden voor de industrie in de EU; in sommige gevallen is de productie vertraagd. Tegen deze achtergrond zullen wij een **Europese chip-wet** aannemen ter bevordering van een geavanceerd Europees chip-ecosysteem dat ons innovatievermogen stimuleert en onze voorzieningszekerheid versterkt en nieuwe markten voor baanbrekende Europese technologie ontwikkelen.

Nu de economie en de samenleving steeds afhankelijker zijn van digitale oplossingen, moeten wij ervoor zorgen dat wij onszelf kunnen verdedigen in een wereld die steeds gevoeliger wordt voor hacking van met het internet verbonden producten en aanverwante diensten.

Daartoe zullen wij een **Europese wet inzake cyberweerbaarheid** voorstellen om gemeenschappelijke cyberbeveiligingsnormen voor producten vast te stellen. Wij zullen ook beginnen met de **bouw van een in de ruimte gestationeerd EU-systeem voor wereldwijde beveiligde communicatie** dat de lidstaten EU-brede breedbandconnectiviteit biedt waar die thans nog niet bestaat en van beveiligde onafhankelijke communicatiemogelijkheden voorziet.

Aangezien de energiesector de grootste bijdrage zal leveren aan de verwezenlijking van de klimaatdoelstelling van de EU om de uitstoot tegen 2030 met ten minste 55 % te verminderen, zal de Commissie een **actieplan voorstellen voor een versnelde digitale transformatie van de sector**, die nodig is voor de overgang naar hernieuwbare energiebronnen, geconnecteerde mobiliteit, slimme gebouwen en een meer geïntegreerd energiesysteem waarbij de consument centraal staat. De grootschalige verstoringen van de energievoorziening in de VS en de EU in het afgelopen jaar tonen aan dat er behoefte is aan **veerkrachtige en cyberveilige energie**.

Om de Europese burgers ten volle te laten profiteren van digitale technologie, is het aanbieden van mogelijkheden tot verwerving van sterke digitale vaardigheden en onderwijs van cruciaal belang. Het feit dat leren op afstand de norm werd tijdens de COVID-19-pandemie, onderstreepte dit. En het wordt in het digitale kompas onderstreept als een van de belangrijkste doelstellingen. Om de lacunes in vaardigheden en kennis aan te pakken, zullen wij maatregelen voorstellen om de verwerving van **digitale vaardigheden binnen scholen en het hoger onderwijs** te faciliteren en te bevorderen.

Onderzoek en innovatie zullen een sleutelrol spelen bij het aangaan van de uitdagingen waarmee wij vandaag de dag worden geconfronteerd. Zij zullen bijdragen tot het herstel van Europa, op basis van economische groei die de groene en digitale transitie kan stimuleren. Dit is van essentieel belang voor een eerlijke economische groei die alle regio's en burgers, ook in plattelandsgebieden, ten goede komt. Het is belangrijk ervoor te zorgen dat Europa voorop blijft lopen op het gebied van de wetenschap en een voortrekkersrol blijft vervullen bij nieuwe innovatiegolven.

Digitale oplossingen kunnen ook bijdragen tot meer geïntegreerde en duurzame mobiliteit. Wij zullen een initiatief inzake **multimodale digitale mobiliteitsdiensten** voorstellen om markt lacunes bij het gecombineerde gebruik van vervoerswijzen, waaronder vervoer per spoor, aan te pakken.

2.3. Een economie die werkt voor de mensen

Nu de economische activiteit op weg is naar het niveau van vóór de pandemie, moeten wij nadenken over de gevolgen van de crisis voor onze economie. Daarom heropent de Commissie het publieke debat over de begrotingsregels en over het kader voor economische governance. De Commissie zal rekening houden met alle standpunten die tijdens het publieke debat naar voren zijn gebracht. Zij zal in het eerste kwartaal van 2022 richtsnoeren verstrekken voor het begrotingsbeleid voor de komende periode, om de coördinatie van het begrotingsbeleid en de voorbereiding van de stabiliteits- en convergentieprogramma's van de

lidstaten te vergemakkelijken. In de richtsnoeren zullen de mondiale economische situatie, de specifieke situatie van elke lidstaat en de discussie over het kader voor economische governance aan bod komen. De Commissie zal met uitgangspunten komen voor mogelijke wijzigingen in het kader voor economische governance, met als doel ruim vóór 2023 tot een brede consensus te komen over de te volgen koers. **SURE**, het Europees instrument voor tijdelijke steun om het risico op werkloosheid in noodsituaties te beperken, is **een uiterst succesvol instrument** gebleken en de Commissie zal de geleerde lessen zorgvuldig bestuderen.

Om ervoor te zorgen dat Europeanen toegang hebben tot hoogwaardige banen, eerlijke arbeidsvoorwaarden en brede sociale bescherming en een beter evenwicht tussen werk en privéleven kunnen genieten, zal de Commissie follow-up geven aan de uitvoering van het actieplan voor de **Europese pijler van sociale rechten**.

De schok van de pandemie maakte het belang van sterke sociale vangnetten duidelijk. Wij zullen een aanbeveling inzake een **minimuminkomen** voorstellen ter ondersteuning van het beleid van de lidstaten.

De Commissie zal ook een mededeling presenteren ter versterking van de sociale dialoog op EU- en nationaal niveau ter ondersteuning van de sleutelrol van de sociale partners bij het bevorderen van een eerlijk economisch, sociaal en samenhangend herstel en van de groene, digitale en arbeidsmarkttransitie.

Wij zullen ook een voorstel indienen om werknemers beter te beschermen tegen de **risico's van blootstelling aan asbest op het werk**, dat rekening houdt met de resultaten van het overleg met de sociale partners. Wij zijn het eens met de opvatting van het Europees Parlement, zoals verwoord in zijn onlangs aangenomen verslag op grond van artikel 225 VWEU, dat het asbestprobleem zeer zorgwekkend is.

De financiële sector speelt een cruciale rol bij het economisch herstel. Tijdens de pandemie is men steeds meer digitaal gaan betalen en de Commissie zal met een initiatief komen inzake **flitsbetalingen** teneinde de volledige invoering van deze wijze van betalen in de EU te bevorderen.

Bovendien heeft de gezondheids crisis opnieuw bevestigd dat er behoefte is aan volledig ontwikkelde Europese kapitaalmarkten. Het herstel vereist enorme investeringen waarvoor overheidsgeld en traditionele bankkredieten alleen niet volstaan. De Commissie zal maatregelen nemen met betrekking tot **insolventieprocedures** door een betere convergentie en het wegnemen van discrepanties, met als doel de efficiëntie te vergroten, grensoverschrijdende investeringen te vergemakkelijken en de lasten te verminderen. De noteringsvereisten zullen worden vereenvoudigd om de publieke kapitaalmarkten aantrekkelijker te maken voor EU-ondernemingen en de **toegang tot kapitaal voor kleine en middelgrote ondernemingen te vergemakkelijken**.

Op 8 oktober bereikten 136 jurisdicties wereldwijd, waaronder alle EU-lidstaten, G20-leden en OESO-leden, een **historisch akkoord over wereldwijde belastinghervorming**, waarbij een mondiaal minimumniveau inzake effectieve belastingheffing (pijler 2) en een herverdeling van heffingsrechten (pijler 1) werden vastgesteld. Sinds het begin van het proces in 2016 heeft de Commissie deze internationale inspanning krachtig gesteund. De Commissie zal er nu ook naar streven het leiderschap van de EU op het gebied van mondiale fiscale rechtvaardigheid aan de dag te leggen door te zorgen voor een snelle en consistente uitvoering in de hele EU.

2.4. Een sterker Europa in de wereld

De huidige geopolitieke verschuivingen hebben duidelijk gemaakt dat de invloed van Europa in een snel veranderende wereld moet worden versterkt en dat de waarden en belangen van Europa moeten worden verdedigd.

Via onze nieuwe **Global Gateway-strategie**, die nauwkeurig zal worden afgestemd op het Build Back Better World-initiatief (B3W), zullen wij de inspanningen van de Europese Unie versterken om met partners over de hele wereld connectiviteitspartnerschappen op te bouwen die digitale en groene betrouwbare connectiviteit bevorderen.

De verschillende humanitaire crises in de wereld hebben duidelijk de kloof tussen de behoeften en beschikbare middelen aangetoond. De verschillende mondiale crises hebben bevestigd dat wij de partnerschappen met bondgenoten moeten versterken, en wij zullen een **nieuwe gezamenlijke verklaring van de EU en de NAVO** presenteren en ernaar streven vaart te zetten achter de werkzaamheden voor een echte **Europese defensie-unie**.

De Commissie zal een defensiepakket opstellen met een **routekaart voor veiligheids- en defensietechnologieën** die onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie moet stimuleren en de strategische afhankelijkheid van de EU moet verminderen wat betreft kritieke technologieën en waardeketens in de veiligheids- en defensiesector.

Volgend jaar zullen wij met een aantal nieuwe initiatieven komen en ons ook richten op de uitvoering van eerdere acties. Wij zullen een voorstel doen voor een **aangescherpte blokkeringsverordening** om EU-operatoren, zowel individuen als bedrijven, beter te beschermen door de extraterritoriale toepassing van sancties door derde landen verder te ontmoedigen en tegen te gaan. Dit zal de veerkracht van de EU en haar open strategische autonomie verder versterken.

Wij zullen de wereldwijde energietransitie voortzetten en de voorzieningszekerheid, schone technologieën en open markten bevorderen. Dit alles zal deel uitmaken van de **nieuwe strategie voor internationale betrekkingen op energiegebied**, in het kader waarvan nieuwe mogelijkheden zullen worden overwogen om een schone-energiesysteem in te voeren, energie-efficiëntie en veilige en duurzame technologieën te bevorderen en tegelijkertijd geleidelijk af te stappen van het gebruik van fossiele brandstoffen en over te gaan naar groene energie, en een rechtvaardige transitie te bevorderen.

Wij zullen de agenda voor internationale oceaangovernance van 2016 op de schop nemen door een gezamenlijke mededeling in te dienen met een **actieplan inzake internationale oceaangovernance**, dat met een aanpak komt voor belangrijke bedreigingen als vervuiling, gevolgen van klimaatverandering en biodiversiteitsverlies. Het zal een krachtig signaal afgeven dat de EU het voortouw neemt bij de uitvoering van de mondiale verbintenissen, zoals uiteengezet in de Agenda 2030 inzake duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen.

De Golfregio is een belangrijke partner voor de EU. Om de samenwerking te consolideren en een kader voor onze politieke dialoog tot stand te brengen, zullen wij een gezamenlijke mededeling presenteren waarin **een strategisch partnerschap met de Golf** wordt uiteengezet.

2.5. Bevordering van onze Europese levenswijze

Jongeren moeten vorm kunnen geven aan de toekomst; zij staan aan het roer in het debat in het kader van de **conferentie over de toekomst van Europa**. Onze Unie moet een ziel en een visie hebben die hen aanspreekt. Wij zullen een nieuw initiatief, met de naam ALMA (Aim, Learn, Master, Achieve), uitvoeren, dat achtergestelde jonge Europeanen die geen baan hebben of geen onderwijs of opleiding genieten, helpt om, met de noodzakelijke sociale ondersteuning, in het buitenland beroepservaring op te doen. Het uiteindelijke doel is hen te integreren op het gebied van onderwijs, beroepsopleiding of hoogwaardige werkgelegenheid.

Om nieuwe en oude problemen het hoofd te bieden, demografische tekorten en tekorten op de arbeidsmarkt aan te pakken en onze mondiale verantwoordelijkheden na te komen, is het van cruciaal belang om een Europese gemeenschappelijke basis te vinden voor de wijze van beheer van migratie en asiel. Recente gebeurtenissen, waaronder die in Belarus en Afghanistan, tonen aan dat er **dringend een akkoord moet worden bereikt over de in het kader van het nieuwe migratie- en asielpact resterende wetgevingsvoorstellen**. Het pact, dat een jaar geleden door de Commissie werd gepresenteerd, bevat alle noodzakelijke elementen voor een evenwichtig en humaan systeem dat voor alle lidstaten werkt. Wij zullen blijven samenwerken met het Europees Parlement en de lidstaten om het vertrouwen verder op te bouwen en een duurzaam Europees beleid inzake migratiebeheer in te voeren.

De Commissie zal blijven werken aan de totstandbrenging van een echte Veiligheidsunie en zal regelmatig **verslag uitbrengen over de vooruitgang op het gebied van veiligheid**, onder meer wat betreft lopende onderhandelingen over belangrijke wetgevingsdossiers, met name met betrekking tot de vier strategische prioriteiten: een toekomstbestendige veiligheidsomgeving, het aanpakken van veranderende dreigingen, het beschermen van de Europeanen tegen terrorisme en **georganiseerde misdaad**, en een krachtig Europees veiligheidsecosysteem. De voortgaande werkzaamheden op het gebied van cyberveiligheid blijven een cruciale bouwsteen van de Veiligheidsunie. Tegelijkertijd gaan de werkzaamheden op het gebied van de **bestrijding van mensenhandel** door en zullen wij nieuwe stappen ondernemen om de **veilige uitwisseling van essentiële informatie** met derde

landen die aan de frontlinie voor veiligheid zorgen, te verbeteren, en zullen wij daarnaast **de regels voor op voorhand af te geven passagiersinformatie actualiseren.**

De reactie op de pandemie heeft eens te meer aangetoond dat wetenschap en onderwijs niet alleen van onschatbare waarde zijn voor de bevordering van onze manier van leven, maar ook voor het behoud van onze gezondheid. Terwijl onze scholen en universiteiten zich aanpassen aan de digitale revolutie, heeft de crisis laten zien dat wij op het gebied van gelijke kansen in het onderwijs voor een uitdaging staan en dat sommige studenten zwaarder door de crisis werden getroffen dan andere. Wij willen de toekomst van de volgende generatie Europese wetenschappers veiligstellen en de leidende positie van Europese universiteiten op wereldniveau handhaven en tegelijkertijd de samenwerking van deze universiteiten stimuleren. Daartoe zullen wij de **EU-strategie voor universiteiten** presenteren en manieren voorstellen voor een **diepere en duurzame transnationale samenwerking in het hoger onderwijs**, die samen met de initiatieven ter verbetering van de digitalisering in het school- en hoger onderwijs zal worden vormgegeven, zodat de samenhang gewaarborgd is.

Nu wij lering hebben getrokken uit de COVID-19-crisis, zullen wij met een nieuwe **Europese zorgstrategie** komen voor zowel verzorgers als zorgontvangers, over de hele breedte, van kinderopvang tot langdurige zorg. De strategie zal een kader bieden voor beleidshervormingen waarmee richting wordt gegeven aan de ontwikkeling van duurzame **langdurige zorg** die een betere en betaalbare toegang tot hoogwaardige diensten voor iedereen garandeert. Zij zal ook betrekking hebben op onderwijs en opvang voor kinderen, met bijzondere aandacht voor kinderen met een handicap en kinderen uit kansarme groepen. Daarnaast zal zij helpen de arbeidsparticipatiekloof tussen mannen en vrouwen te dichten en de zelfstandigheid van vrouwen te vergroten en bijdragen tot gendergelijkheid, onder meer door **de herziening van de doelstellingen van Barcelona.**

Wij blijven werken aan een sterke Europese gezondheidsunie en zullen een **nieuw kader voorstellen voor een dynamische farmaceutische sector in de EU**, om de toegang tot betaalbare hoogwaardige geneesmiddelen voor alle EU-burgers te waarborgen, innovatie te bevorderen en de voorzieningszekerheid te vergroten. Dit zal zorgen voor een eenvoudiger en efficiënt regelgevingsklimaat door middel van innovatieve digitalisering en zodoende een vlaggenschip worden voor lastenvermindering. Wij zullen ook een **herziening voorstellen van de wetgeving inzake geneesmiddelen voor kinderen en ter behandeling van zeldzame ziekten** om tekortkomingen aan te pakken en ervoor te zorgen dat innovatieve geneesmiddelen en behandelingen gemakkelijk beschikbaar zijn. Beide initiatieven sluiten aan bij de farmaceutische strategie voor Europa en zullen bijdragen tot open strategische autonomie in de medische sector en voortbouwen op de ervaringen die tijdens de pandemie zijn opgedaan, ter ondersteuning van een toekomstbestendig en crisisbestendig farmaceutisch systeem. Deze initiatieven zullen worden geschraagd door het voorstel om een echte Europese ruimte voor gezondheidsgegevens tot stand te brengen, met betrouwbare governance om de gegevensbeveiliging en -bescherming te waarborgen. Dit zal het onderzoek naar baanbrekende geneesmiddelen aanzwengelen en burgers in staat stellen meer controle uit te oefenen over hun gezondheidsgegevens.

Levensreddende kankerscreening en vroegtijdige diagnose zullen verder worden gestimuleerd door middel van een **aanbeveling over kankerscreening**, waarin rekening wordt gehouden met de meest recente wetenschappelijke gegevens, als onderdeel van het Europees kankerbestrijdingsplan.

2.6. Een nieuwe impuls voor Europese democratie

Nu de **conferentie over de toekomst van Europa** volop gaande is, worden alle Europeanen uitgenodigd om hun mening te geven over de wijze waarop wij onze gezamenlijke toekomst vorm kunnen geven. De conferentie is een ongekennde, open en inclusieve oefening in democratie, met een meertalig digitaal platform. Wij zullen aandachtig luisteren naar de ideeën en input die wordt aangereikt en bereid zijn gevolg te geven aan hetgeen tijdens de conferentie is overeengekomen. Om ervoor te zorgen dat wij deze kans optimaal benutten, passen wij nieuwe en innovatieve instrumenten toe om de manier waarop wij met onze burgers samenwerken, te transformeren. Dit zal ervoor helpen zorgen dat jongeren het debat kunnen leiden.

Het **Europees burgerinitiatief** biedt burgers al de mogelijkheid om bij te dragen aan de vormgeving van onze Unie door de Commissie te verzoeken nieuwe wetgeving voor te stellen. Momenteel zijn er elf van dergelijke initiatieven, waarvoor nu steun wordt verzameld, en nog eens drie zullen binnenkort van start gaan.

Het behoud van de vrijheid en pluriformiteit van de media is een hoeksteen van onze democratische stelsels. Wij zullen verdere stappen nemen om de transparantie, verantwoordingsplicht en onafhankelijkheid te verbeteren met betrekking tot acties die van invloed zijn op de vrijheid en de pluriformiteit van de media, door een **Europese wet inzake mediavrijheid** in te dienen.

De **rechtsstaat** is van essentieel belang waar het gaat om de Europese identiteit en waarden. Deze vormt ook een eerste vereiste voor de doeltreffende werking van de EU, die op wederzijds vertrouwen is gebaseerd. Uit het verslag over de rechtsstaat van 2021 kwamen positieve ontwikkelingen in de lidstaten naar voren, maar ook gevallen van achteruitgang en nieuwe zorgen. De Commissie zal als hoedster van de Verdragen ervoor blijven zorgen dat uitdagingen op het gebied van de rechtsstaat worden herkend en aangepakt, onder meer door in het verslag over de rechtsstaat van 2022 specifieke aanbevelingen te richten aan de lidstaten. Zij zal ook de nodige maatregelen nemen om het primaat van het EU-recht te handhaven. En zij zal gebruikmaken van het volledige instrumentarium om een consistente en doeltreffende aanpak te waarborgen, onder meer met het oog op de bescherming van het geld van de belastingbetalers in de EU.

De Commissie zal blijven werken aan een gemeenschappelijk rechtskader voor de efficiënte overdracht van **strafvervolgning** tussen de lidstaten, teneinde de strijd tegen grensoverschrijdende criminaliteit op te voeren. Wij zullen ook nagaan hoe convergentie tussen de lidstaten op het gebied van voorlopige hechtenis en detentieomstandigheden kan

worden bereikt in het kader van de verbetering van de grensoverschrijdende samenwerking in strafzaken.

De Commissie zal haar werkzaamheden voortzetten om ervoor te zorgen dat de Unie van gelijkheid voor iedereen een realiteit wordt. Alle burgers moeten zich veilig voelen en vrij van angst voor discriminatie of geweld op grond van seksuele gerichtheid, genderidentiteit, genderexpressie, geslachtskenmerken, ras of etnische afkomst, godsdienst of overtuiging, handicap of leeftijd. **Organen voor gelijke behandeling** spelen een belangrijke rol bij het waarborgen van deze rechten en wij zullen maatregelen voorstellen om hun rol en onafhankelijkheid te versterken. Wij zullen maatregelen voorstellen om de **wederzijdse erkenning van ouderschap** door de lidstaten te verbeteren en de justitiële samenwerking inzake de **bescherming van kwetsbare volwassenen** in grensoverschrijdende situaties te versterken. De maatregelen die wij zullen voorstellen om **geweld tegen vrouwen** te voorkomen en te bestrijden, zullen volgend jaar worden aangevuld met een initiatief om de lidstaten te ondersteunen bij het verbeteren van preventie en het nemen van ondersteunende maatregelen om **schadelijke praktijken jegens vrouwen en meisjes aan te pakken**.

Wij zullen ernaar streven vooruitgang te boeken met het ontwerp van het nieuwe **interinstitutionele ethische orgaan van de EU**, onder meer door nauw met de andere instellingen te blijven samenwerken om de noodzakelijke overeenstemming te vinden over de reikwijdte, rol en bevoegdheden van het toekomstige orgaan. Daarbij moeten de specifieke kenmerken van de instellingen en hun verschillende institutionele en democratische verantwoordelijkheden en verplichtingen uit hoofde van de Verdragen in acht worden genomen. Het initiatiefverslag van het Europees Parlement levert een belangrijke bijdrage aan de lopende discussie.

De Commissie zal ook een initiatief indienen om **braindrain tegen te gaan en de problemen in verband met bevolkingsafname te beperken**, waarbij gekeken zal worden naar de verschillende aanjagers, de gevolgen op lange termijn en mogelijke oplossingen om de braindrain te stoppen of zelfs te keren.

3. Betere regelgeving, tenuitvoerlegging en handhaving van het EU-recht

3.1. Betere regelgeving

Onze agenda voor betere regelgeving zorgt ervoor dat politieke beslissingen worden genomen op basis van de beste beschikbare gegevens, rekening houdend met de impact die zij in de praktijk zullen hebben en met de standpunten van burgers en bedrijven die er de gevolgen van kunnen ondervinden. Deze aanpak helpt ervoor te zorgen dat de regelgeving gericht is, eenvoudig kan worden nageleefd en geen onnodige regeldruk meebrengt. In de mededeling over betere regelgeving van 2021 “**Samen zorgen voor betere regelgeving**” werden de belangrijkste manieren uiteengezet om de kwaliteit van de wetgeving te verbeteren en de voordelen ervan te maximaliseren.

Om de lasten in verband met de verwezenlijking van de beleidsdoelstellingen van de EU tot een minimum te beperken, zal de Commissie de **“one in, one out”-aanpak** volledig toepassen op dit werkprogramma van de Commissie. Dit zal ervoor zorgen dat wij in geval van nieuwe lasten systematisch en proactief proberen de lasten die uit de bestaande wetgeving voortvloeien, te verminderen. De verwachte kosten van de naleving van de EU-wetgeving zullen transparanter worden gekwantificeerd, voor zover dit haalbaar en evenredig is, en systematisch in effectbeoordelingen worden gepresenteerd. Administratiekosten zullen worden gecompenseerd. Voor zover mogelijk zullen andere maatregelen worden genomen om de aanpassingskosten te compenseren. De **“one in, one out”-aanpak** zal een aanvulling vormen op het **programma voor gezonde en resultaatgerichte regelgeving (Refit)**, waarmee bureaucratische rompslomp en onnodige kosten systematisch worden vastgesteld en weggenomen.

Betere regelgeving is ook van fundamenteel belang voor de ondersteuning van duurzaamheid en digitale transformatie. De groene en digitale ambities van de Commissie en hun sociale dimensies en dimensies op het gebied van billijkheid zullen, samen met hun **focus op de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen en de beginselen “geen ernstige afbreuk doen” en “alles digitaal, tenzij”**, een prominentere plaats krijgen bij onze evaluaties, effectbeoordelingen en raadplegingen. Gelijkheid voor iedereen, met inbegrip van gendergelijkheid, en de externe gevolgen van intern beleid zullen in alle stadia van de beleidsvorming in aanmerking worden genomen. **Territoriale effectbeoordelingen en plattelandstoetsing** zullen worden verbeterd, zodat meer rekening wordt gehouden met de behoeften en specifieke kenmerken van verschillende EU-gebieden. Er zal bijzondere aandacht worden besteed aan de gevolgen voor de jonge generatie. De integratie van prognoses in de beleidsvorming zal ook de toekomstige toetsing van onze regelgeving verbeteren.

3.2. Tenuitvoerlegging en handhaving van het EU-recht

Met het aannemen van ambitieuze en innovatieve wetgeving is nog niet alles gezegd: een correcte tenuitvoerlegging is van essentieel belang om de rechten van burgers en bedrijven in de Unie te beschermen. **De Commissie zal de samenwerking met de lidstaten voortzetten en hen blijven steunen om ervoor te zorgen dat nieuwe en bestaande EU-regels snel en volledig worden geïmplementeerd** en zal niet aarzelen om waar nodig het EU-recht te handhaven door middel van inbreukprocedures. Dit is een voorwaarde voor het verwezenlijken van onze beleidsdoelstellingen op gebieden als de goede werking van de interne markt, de overgang van Europa naar het digitale tijdperk en de uitvoering van de Europese Green Deal en de Europese pijler van sociale rechten. Inbreukzaken zijn ook een essentieel onderdeel van het instrumentarium waarover de Commissie beschikt om de grondrechten en waarden waarop de Unie is gegrondvest, te verdedigen.

4. Conclusie

Het afgelopen anderhalf jaar hebben onze Unie en haar burgers blijk gegeven van hun standvastigheid, doorzettingsvermogen en eenheid in het licht van een ongekende reeks uitdagingen. De wereld van vandaag wordt nog steeds gekenmerkt door onzekerheid, ontwrichtende gebeurtenissen en toenemende geopolitieke spanningen, in combinatie met klimaatverandering en de crisis in de natuur. Door echter de kansen te benutten die deze uitdagingen bieden en voort te bouwen op de fundamenten die wij hebben gelegd, kunnen wij de maatschappelijke transformatie realiseren waar Europa behoefte aan heeft en die de burgers verdienen.

Dit werkprogramma bevat gerichte maatregelen om uitvoering te blijven geven aan de ambities die de Commissie aan het begin van haar mandaat heeft geformuleerd en om de Unie verder te leiden in de richting van duurzaam herstel. Het bevat ook een opsomming van de belangrijkste wetgevingsvoorstellen die prioriteit moeten krijgen in het wetgevingsproces om te zorgen voor een snelle uitvoering in de praktijk. De lijst zal de basis vormen van onze dialoog met het Europees Parlement en de Raad, teneinde tegen het eind van het jaar overeenstemming te bereiken over een gezamenlijke verklaring over wetgevingsprioriteiten, overeenkomstig het Interinstitutioneel Akkoord over beter wetgeven³.

Wij hebben laten zien dat wij door samen te werken beter in staat zijn de problemen van onze generatie aan te pakken en levens en bestaansmiddelen te beschermen.

Deze eenheid is nu meer dan ooit nodig, maar mag niet ten koste gaan van onze ambitie. Willen wij op koers blijven met de verwezenlijking van een veerkrachtige Unie met een bloeiende toekomst voor de boeg, dan hebben wij beide nodig.

³ PB L 123 van 12.5.2016, blz. 1.